

สะใภ้ผู้เยาว์... เขา หรือ เธอ ฟ้องคดีได้ !

การเขียนคำฟ้องในคดีปกครองนั้น นอกจากต้องใช้ถ้อยคำที่สุภาพแล้วจะต้องมี (1) ชื่อและที่อยู่ของผู้ฟ้องคดี (2) ชื่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี (3) การกระทำทั้งหลายที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีพร้อมทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามสมควรเกี่ยวกับการกระทำความผิด (4) คำขอของผู้ฟ้องคดี และ (5) ลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดี โดยถ้าเป็นการยื่นฟ้องคดีแทนผู้อื่นจะต้องแนบใบมอบฉันทะให้ฟ้องคดีมาด้วย (มาตรา 45 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542)

คดีปกครองที่นำมาเล่าในวันนี้ เป็นปัญหาข้อพิพาทระหว่างผู้เยาว์ซึ่งเป็นเด็กนักเรียนกับผู้อำนวยการโรงเรียน โดยมีพ่อสามีเป็นผู้ฟ้องคดีแทนผู้เยาว์ แต่ผู้เยาว์ไม่ได้ลงลายมือชื่อในคำฟ้อง

ข้อเท็จจริงของเรื่องมีอยู่ว่า ...

น.ส. กบ อายุ 16 ปี เป็นลูกสะใภ้ของนายปลา ไปโรงเรียนได้ 2 วัน ก็ถูกครูฝ่ายปกครองไม่อนุญาตให้เข้าเรียนและให้ออกจากโรงเรียนด้วยเหตุว่า น.ส.ปลา มีบุตรแล้ว โดยที่ไม่ได้มีการแจ้งเป็นหนังสือแต่อย่างใด นายปลาเห็นว่าการทำงานของครูฝ่ายปกครองไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำเรื่องมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองแทน น.ส. กบ พร้อมทั้งลงชื่อตนเองเป็นผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าหลังจาก น.ส.กบ ได้แต่งงานกับลูกชายก็ได้รับ น.ส.กบ เข้ามาอยู่ที่บ้านของตนและรับผิดชอบค่าการศึกษาและค่าเลี้ยงดูหลาน จึงเป็นผู้ปกครองหรือผู้แทนโดยชอบธรรมที่มีสิทธินำคดีมาฟ้องแทน น.ส.กบ

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามมาตรา 19 กำหนดว่า “บุคคลย่อมพ้นจากภาวะผู้เยาว์และบรรลุนิติภาวะเมื่อมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์” และตามกฎหมายผู้เยาว์ถือเป็นบุคคลผู้ไร้ความสามารถ ซึ่งการที่ผู้เยาว์จะทำนิติกรรมใดๆ หรือแม้กระทั่งการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ก็จะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยความสามารถแล้ว เช่น การได้รับอนุญาตหรือความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมหรือมีคำสั่งศาลอนุญาตหรือให้ความยินยอม เป็นต้น (ข้อ 26 ระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2543)

คดีนี้นายปลาจะถือเป็นผู้ปกครองหรือผู้แทนโดยชอบธรรมของ น.ส.กบ และยื่นฟ้องคดีแทน น.ส.กบ ได้หรือไม่ ? เพียงใด ?

มาดูคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดกันครับ...

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า มาตรา 45 วรรคหนึ่ง (5) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 กำหนดว่า ถ้าเป็นการฟ้องคดีแทนผู้อื่น จะต้องแนบใบมอบฉันทะให้ฟ้องคดีแทนมาด้วย และข้อ 27 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 กำหนดว่า ในกรณีที่ผู้เยาว์ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์ประสงค์จะฟ้องคดีปกครองด้วยตนเอง ถ้าศาลเห็นสมควรจะอนุญาตให้ฟ้องคดีปกครองด้วยตนเองก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลแจ้งให้ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เยาว์ดังกล่าวทราบและศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้แทนโดยชอบธรรมนั้นหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องให้ข้อเท็จจริงต่อศาลเพื่อประกอบการพิจารณาได้

จากข้อเท็จจริงในคดี ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้อำนวยการโรงเรียน) ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่จะมิสิทธิยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองก็คือ น.ส.กบ ซึ่งขณะนั้นมีอายุเพียง 16 ปีเศษ จึงถือเป็นผู้เยาว์ และ น.ส.กบ อาจยื่นฟ้องคดีนี้ด้วยตนเองได้ หากศาลปกครองชั้นต้นเห็นสมควรอนุญาต

ส่วน นายปลา เป็นเพียงบิดาของสามีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายของ น.ส.กบ ซึ่งไม่ใช่ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้ปกครองของ น.ส. กบ ตามกฎหมาย การที่นายปลาเป็นผู้ลงลายมือชื่อเป็นผู้ฟ้องคดีแทน น.ส.กบ จึงเป็นการกระทำโดยไม่มีอำนาจ ทั้งไม่ปรากฏว่าศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้ น.ส.กบ ยื่นฟ้องคดีนี้ด้วยตนเองได้ (ตามข้อ 27) ซึ่งจะทำให้ น.ส.

กบ สามารถมอบอำนาจให้นายปลา เป็นผู้ฟ้องคดีแทนหรือดำเนินการแทนได้ (ตามมาตรา 45 วรรคห้า แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้ง ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542)

ดังนั้น การที่นายปลา ยื่นฟ้องคดีนี้แทน น.ส.กบ จึงถือว่าเป็นคำฟ้องที่ผู้ฟ้องคดียังมีได้ลงลายมือชื่อ จึงเป็นคำฟ้องที่มี รายการไม่ครบถ้วนตามมาตรา 45 วรรคหนึ่ง (5) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน อันถือเป็นคำฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน

แต่อย่างไรก็ตาม ศาลก็มีอำนาจที่จะมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขให้ถูกต้องได้ (ตามนัยข้อ 37 วรรคสอง แห่งระเบียบของ ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543) โดยมีคำสั่งเรียกให้ น.ส.กบ มาลง ลายมือชื่อในคำฟ้องให้ถูกต้อง และดำเนินการตามข้อ 27 แห่งระเบียบดังกล่าวให้ถูกต้องด้วย หรือกรณีที่ น.ส.กบ ประสงค์จะ มอบอำนาจให้บุคคลใดที่มีคุณสมบัติตามกฎหมายดำเนินการฟ้องคดีแทนก็จะต้องให้มีการจัดทำหนังสือมอบอำนาจให้เป็นไป ตามที่กฎหมายกำหนดภายหลังจากที่ศาลได้มีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ด้วยตนเองได้แล้ว

ศาลปกครองสูงสุดจึงส่งสำนวนกันไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาเสียใหม่ให้ถูกต้องต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 69/2553)

ชัดเจนครับว่า ผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้คือ น.ส.กบ และบิดาของสามีไม่ใช่ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้ปกครองของสามี (ผู้เยาว์) และการที่ผู้เยาว์จะยื่นฟ้องคดีปกครองด้วยตนเองได้ก็จะต้องได้รับอนุญาตจากศาล หรือเมื่อได้รับอนุญาตแล้วจะมอบ อำนาจให้บุคคลอื่นยื่นฟ้องคดีแทนก็ได้

คดีนี้เป็นอุทธรณ์ที่ดีสำหรับผู้เยาว์ที่ประสงค์จะฟ้องคดีด้วยตนเอง หรือผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้ปกครองของ ผู้เยาว์หรือบุคคลอื่นที่จะฟ้องคดีแทนผู้เยาว์ว่า จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้นให้ครบถ้วน เพราะถึงแม้ ศาลปกครองจะมีอำนาจสั่งแก้ไขให้ถูกต้องในกรณีที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องก็ตาม ก็อาจจะส่งผลให้เกิดความล่าช้าต่อการแก้ไขความ เดือดร้อนหรือเสียหายให้กับท่านเองตามสมควรครับ

นายปกครอง